

LBRIS | We know
books
GEORGE TOPÎRCEANU

*Balade vesele
și triste*

Ediție îngrijită
de Adrian Săvoiu

EDITURA
ART

Cuprins

Tabel cronologic / 5

Dosar critic / 9

Balade vesele și triste / **15**

Parodii originale / **85**

Migdale amare / **151**

Rapsodii de primăvară

I

- 1 Sus, prin crângul adormit,
A trecut în taină mare,
De cu noapte, risipind
Șiruri de mărgăritare
- 5 Din panere de argint,
Stol bălai
De îngerăși
Cu alai
De toporași.
- 10 Primăvară, cui le dai?
Primăvară, cui le lași?

II

- Se-nalță abur moale din grădină.
Pe jos, pornesc furnicile la drum.
Acoperișuri veste-de-n lumină
- 15 Întind spre cer ogeacuri fără fum.

- Pe lângă garduri s-a zvântat pământul
Și ies gândacii-Domnului pe zid.
Ferestre amortite se deschid
Să intre-n casă soarele și vântul.
- 20 De prin balcoane
Și coridoare
Albe tulpane
Fâlfâie-n soare.

- 25 Ies gospodinele
Iuți ca albinele,
Părul le flutură,
Toate dau zor.
Unele mătură,
Altele scutură
- 30 Colbul din pătură
Și din covor.

- Un zarzăr mic, în mijlocul grădinii,
Și-a răsfiat crenguțele ca spinii
De frică să nu-i cadă la picioare,
35 Din creștet, vâlul subțirel de floare.

Că s-a trezit așa de dimineață
Cu ramuri albe – și se poate spune
Că-i pentru-ntâia oară în viață
Când i se-ntâmplă-asemenea minune.

- 40 Un nor sihastru
Și-adună-n poală
Argintul tot.
Cerul e-albastru
Ca o petală
De miozot.

III

- Soare crud în liliac,
Zbor subțire de gândac,
Glasuri mici
De rândunici,
50 Viorele și urzici...
Primăvară, din ce rai

- Nevisat de pământeni,
Vii cu mândrul tău alai
Peste crânguri și poieni?
55 Pogorâtă pe pământ
În mătăsurile lungi de vânt,
Lași în urmă, pe câmpii,
Galbenii vii
De pădăii,
- 60 Bălți albastre și-n sorite
De omăt topit abia,
Și pe dealuri mucezite
Arături de catifea.
- Și pornești departe-n sus
65 După iarna ce s-a dus,
După trena-i de ninsori
Așternută pe colini...
Drumuri nalte de cocori,
Călăuzii cei străini,
- 70 Îți îndreaptă an cu an
Pasul tainic și te mint
Spre ținutul diafan
Al câmpiilor de-argint.
Iar acolo te oprești
- 75 Și doar pasul tău ușor,
În omăt strălucitor,
Lasă urme viorii
De conduri împărătești
Peste albele stihii...
- 80 Primăvară, unde ești?

- 1 Frumoasă ești, pădurea mea,
Când umbra-i încă rară
Și printre crengi adie-abia
Un vânt de primăvară...
- 5 Când de subt frunze moarte ies
În umbră viorele,
Iar eu străbat huceagul des
Cu gândurile mele...
- 10 Când strălucesc subt rouă grea
Cărări de soare pline,
Frumoasă ești, pădurea mea,
Și singură ca mine...

Balada morții

1 Cobora pe Topolog
Dintre munți, la vale...
Și la umbra unui stog
A căzut din cale.

5 În ce vară? În ce an?
Anii trec ca apa...
El era drumeț sărman
Muncitor cu sapa.

10 Oamenii l-au îngropat
Într-un loc aiurea,
Unde drumul către sat
Taie-n lung pădurea.

15 Și de-atunci, lângă mormânt,
Plopi cu frunză rară
S-au zbatut ușor în vânt,
Zile lungi de vară.

20 Soarele spre asfințit
Și-a urmat cărarea.
Zi cu zi l-au troienit
Vremea și uitarea.

Dimineața ca un fum
Urcă pe coline,
Zvon de glasuri dinspre drum
Până-n preajmă-i vine.

- 25 Peste vârfuri lunecând
În argint, condurii
Înfioară când și când
Liniștea pădurii...
- 30 Numai colo-ntr-un frunzar
Galben în lumină,
Stă pe-o creangă de arțar
Pasăre străină.
- 35 Stă și așteaptă fără glas
Parcă – să măsoare
Cum se mută, ceas cu ceas,
Umbra după soare...
- *
- 40 Astfel, tot mai neștiut
Spre adânc îl fură
Și-l îngroapă-n sânu-i mut
Veșnica Natură.
- Vara trece; pe cărări
Frunza-n codru sună.
Trec cernite înserări,
Noști adânci cu lună.
- 45 Iar când norii-nvăluiesc
Alba nopții Doamnă,
Peste groapa lui pornesc
Vânturi lungi de toamnă...

Balada călătorului

1 O, e-atât de bine când pe drumuri ninse
Întâlnești o casă cu lumini aprinse,
Un ogeac din care se ridică fum,
Când te prinde noaptea călător la drum!

5 Sania coboară clinul de pădure.
Fug în urma noastră luminișuri sure
Și-n singurătatea care ne petrece,
Peste vârf de arbori, asfințitul rece
Străbătând podoaba crengilor subțiri
10 Luminează-n aer bolți de trandafiri.

Dar amurgul palid a-nceput să scadă.
Noaptea, ca un abur, crește din zăpadă.
Se ivesc departe măguri de hotar,
Într-un loc se face drum pustiu de car,
15 Și-o fântână strâmbă pe lumina zării
Pare că sporește liniștea-nserării...

Drum de vis! E clipa mutei agonii
Când alaiul Noptii zboară pe câmpii,
Când singurătatea umbrele-și arată
20 Și departe-n șesuri Ziua alungată
Lângă reci fruntarii alergarea-și curmă,
Cu ochi mari de spaimă să privească-n urmă,
Să-și adune-n locul unde-a-ncremenit
Peste sâni de gheață părul despletit.

25 Ca-ntr-o presimțire sufletul ți-e-nchis.
Unde ești? Îți pare că trăiești un vis...
Treci lăsând în urmă, la răspântii mute,
Umbre solitare și necunoscute,
Treci ducând o parte din tristetea lor,
30 Un suspin, o rugă, un zadarnic dor.
Iar târziu, când taina dimprejur te cheamă
Și-ți strecoară-n suflet un fior de teamă,
Singur cu povara cugetului tău
Te cuprind deodată lungi păreri de rău
35 După-o fericire care întârzie,
După câte n-au fost dar puteau să fie,
După cele duse pentru totdeauna...

Altfel, cu mirare, te trezești când luna
Luminează somnul unei lumi din basme
40 Iar omățul umple noaptea de fantasme.

.....
.....
O, e-atât de bine când pe drumuri ninse
Întâlnești o casă cu lumini aprinse,
Un ogeac din care se ridică fum,
Când te prinde noaptea călător la drum!

Balada popii din Rudeni

- 1 De la târg la Vadul-Mare
Taie drumul prin poieni,
Legănându-se călare,
Popa Florea din Rudeni.
- 5 Și-n priveliștea bogată
Sus pe culme, jos pe drum,
Iarna palidă-și arată
Plăzmuirile de fum.
- 10 Somnul revărsat în fire,
Gerul sfânt al Bobotezii
A-nchegat argint subțire
Peste faldurii zăpezii
Și legând în gheață stropii,
Bura care-n aer joacă
- 15 A țesut pe barba popii
Fire lungi de promoroacă.
- Bolta sură ca cenușa,
Codrii vineți – dorm adânc.
Sună numai căldărușa
- 20 Atârnată de oblânc.
- Bate Surul din potcoavă
Drum de iarnă, fără spor,
Calcă rar și cu zăbavă
Lunecușuri de pripor.

- 25 Și-n tăcerea care crește,
Adâncit ca-ntr-o visare,
Popa când și când șoptește
Legănându-se călare...
Scutură din treacă salbe,
30 Reci podoabe care mint,
Surpă bolți de ramuri albe
Cu portaluri de argint.
Lângă drum bătut de sănii
Unde malul stă să cadă,
35 Vede urme de dihanii
Înstelate pe zăpadă.
Iar pe culmea unei creste,
Amețit de zare multă
Strânge frâul fără veste
40 Și-mpietrit pe cal ascultă.

Nicio șoaptă... niciun ropot...
Numai din adâncuri sure,
Vine vuiet lung de clopot
Peste-ntinderi de pădure...

- 45 Lung îi sună în ureche,
Pe când el cu grijă scoate
Pintecoasă ploscă veche
Din dăsaga de la spate.

- 50 Și cu plosca ridicată,
Zugrăvit pe cerul gol,
Popa capătă deodată
Măreție de simbol.

*

Colo-n vale, unde drumul
Taie luminișuri rare,

55 Printre plopi se vede fumul
Hanului din Vadul-Mare.

Calul, vesel, simte locul
Și s-abate scurt din cale, –
C-a-nvățat și dobitocul

60 Patima Sfinției Sale...

Iar hanğița iese-n ușă,
Bucuroasă de câștig.
Ochii-i rîd spre căldărușă:

— Frig, părinte?

65 — Strașnic frig!